

АДМИНИСТРИРАНЕ НА УЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

АТЕСТАЦИЯ НА
ПРЕПОДАВАТЕЛСКИТЕ
КАДРИ. ТЕХНОЛОГИЯ ЗА
АТЕСТАЦИЯ. ВЪТРЕШНО-
ИНСТИТУЦИОНАЛЕН
КОНТРОЛ

Доц. С. Цветкова, д.нс

1. Същност и основни категории в управлението на образователната система

1.1. Общи въпроси на мениджмънта

Управление – съвкупност от закони, принципи, правила за организация на целенасочена дейност, насочена към подчиняване на субективния интерес на елементите от средата и обществото.

Управленческата дейност включва:
цели, планиране, организация, контрол,
мотивация и комуникация.

- Субектът на управление е орган или подструктура в дадена система: Министерство на образованието, Департамент или Комитет по образованието и др.
- *Субект* на управленческата дейност е мениджърът. Дейността му се състои в структуриране на целите, съставяне план на действие, организиране на работата, предизвикване на отговорност и заинтересовано отношение към резултатите, контрол, предвиждане на резултатите от провежданата дейност и решенията.

- *Предмет* – е управлението на образователната система - отрасъл в педагогиката, който е свързан с решаването на въпроси относно организацията на управлението в системата на образование.

-
- *Задачите* на управлението на образователната система са свързани с решаването на организационни, методични, кадрови, планови, материално-снабдителски, финансови и други мероприятия, обезпечаващи функционирането на учебното заведение.

Маркетингът на образователните услуги е процесът за определяне на планирането, придвижването и реализацията на образователните услуги на организации и отделни лица. Той включва мониторинг и анализ на образователните услуги.

Педагогическият мениджмънт е комплекс от принципи, методи, организационни норми и технологии за управление на образователния процес и неговата ефективност.

1.2. Принципи за управление на образователната система:

- Принцип на демократизъм и хуманизъм;
- Принцип на системност и цялостност;
- Принцип на колективизъм и самоуправление;
- Принцип на научност;
- Принцип на компетентност;
- Принцип на оптималност.

1.3. Методи на управление:

- Метод на материалната мотивация (възнаграждения – глоби);
- Метод на социалната мотивация;
- Метод на управленческата мотивация (наложени изисквания/критерии).

1.4. Атестация и акредитация на учебните заведения

- Акредитацията потвърждава държавния статус на учебното заведение и неговата адекватност на потребностите на държавата. Първата атестация се провежда след първия випуск обучаеми, но не по-рано от 3 години след получаването на лиценза. Акредитационните оценки (по степен) се публикуват в Държавен вестник. След извършване на атестация, ако учебните заведения получат незадоволителна оценка, те не подлежат на акредитация.

Акредитацията на висше учебно заведение се извършва от Висшата Акредитационна Комисия.

На акредитация се подлагат:

- организационно-управленческата дейност,
- преподавателската заетост,
- хабилитирания състав по катедри,
- дисциплини и факултети,
- учебните планове и семестриални програми,
- финансовата (стопанска) сфери и др.

2. Атестация на преподавателските кадри

В сферата на висшето образование преподавателските кадри могат да бъдат атестирани на всеки три, пет или седем години. Срокът зависи от правилника на съответното учебно заведение.

За извършване на процедурата по атестирането, според действащия правилник на учебното заведение, се прилагат различни **ИЗИСКВАНИЯ:**

- разработка на учебни дисциплини;
- учебна натовареност; качество на преподаване;
- използваната система за контрол и проверка на учащите;
- използваните методи на преподаване;
- оценка от страна на обучаемите;
- педагогически иновации;
- самостоятелни форми за усъвършенстване на знанията и квалификация;
- публикации и участия в научни мероприятия.

Атестационната комисия оценява дейността на преподавателя по следните *параметри*:

- *Професионално-педагогическа подготовка* (знания по дисциплината, знания по педагогика и психология; знания за методиката на преподаване; професионална ерудиция);
- *Персоналната професионално-педагогическа дейност* (умения да се предадат знанията по предмета; умение да се променя технологията и методите на преподаване; умения да се организира преподаването и ученето);

Резултатност на професионално-педагогическата дейност:

- фактическите знания по предмета;
- нивото на активност на обучаемите;
- ниво на достигнати знания, умения и навици;
- степен на самостоятелност и др.).

Технология на атестацията

Технологията за извършване на атестация на преподавателските кадри се утвърждава от академичния състав на съответното учебно заведение.

Щатните и нещатни служители трябва предварително да се запознаят с изискванията и критериите, както и трябва да бъде спазен предварителния срок за уведомяване за предстоящото атестиране.

Използвани **методи** за атестиране са:

- наблюдение (пряко и косвено);
- реални проверки на дейността;
- анкети;
- анализ на научната продукция и др.

Технологията за атестация включва следните *етапи*:

- **Първи етап** – Създаване на Атестационна комисия и утвърждаване от ръководството на учебното заведение. На нея се предоставя всяка изисквана документация, свързана с процеса на атестиране, атестационен протокол и заповед от ръководителя на учреждението.
- **Втори етап** – Организация и провеждане на атестационната процедура.

-
- Трети етап – Оценка на нивото на професионалната подготовка и квалификация на преподавателя.
 - Четвърти етап – Прием на решение от Атестационната комисия и издаване на заповед от ръководителя на учреждението, свързана с решението (повишаване или понижаване на квалификационната степен, изразена финансово).

3. Вътрешно-институционален контрол

Вътрешно-институционалният контрол включва:

- качество на образованието,
- мониторинг в образованието и
- вътрешен контрол.

3.1. Принципи на вътрешно-институционалния контрол:

- планомерност;
- теоретико-методична подготовка;
- систематичност;
- обосновааност;
- целенасоченост;
- оперативност;
- всеостранност и задълбоченост.

3.2. Методи на вътрешно-институционалния контрол:

- наблюдение,
- проучване и анализ на дейността и документацията,
- посещения на занятия,
- писмени, устни или комбинирани проверки и др.

3.3. Видове вътрешно-институционалния контрол: :

- цялостен контрол над дейността на всички преподаватели;
- персонален контрол;
- тематичен контрол;
- клас/курс-обобщаващ контрол (контрол над дейността на преподавателите за съответния клас или курс)

3.4. Анализ на урок/лекция.

На оценяване се подлагат:

- научност на критериите;
- отделяне на главното, същественото;
- конкретност;
- обективност; мотивиране на изводите;
- логическа последователност;
- тактичност и добронамереност;

-
- целите и задачите на урока/лекцията;
 - степента на тяхното изпълнение;
 - адекватност на темата съобразно годишното разпределение;
 - ниво на използване на допълнителна целесъобразна информация и материално-технически средства;
 - ниво на самостоятелност, осъзнатост, мотивираност и др.